

Enact[®]

Kaksoisolennaisuus- analyysi 2.0

**Havainnot tehdyistä
olennaisuusarvioinneista ja vinkit
tuleviin**

**Daniela Grotenfelt,
Senior Advisor Sustainability strategies**

CSRD:N JA KAKSOISOLENNAISUUSANALYYSIN PÄÄTAVOITE

Yritysten tulisi ymmärtää ja hallita vaikutuksiaan ihmisiin ja ympäristöön sekä vastuullisuuteen liittyviä taloudellisia riskejä ja mahdollisuuksia.

Ymmärrys saavutetaan mm. **olennaisuusarvioinnin** kautta.

Sitä tehdessä:

- tulisi varmistaa, että arviointi on kattava ja oikea ottamalla huomioon **koko arvoketju** kuulemalla ja **osallistamalla vaikutusten kohteen olevia sidosryhmiä**.
- tulisi **osallistaa** ja sitouttaa **yrityksen johto, hallitus ja muut päättäjät** sekä **validoida** tulokset heillä.

Hyvä hallinta saavutetaan kun tunnistetut vaikutukset, taloudelliset riskit ja mahdollisuudet vaikuttavat yrityksen:

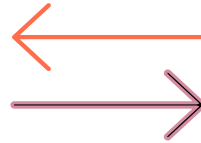
- strategiaan
- liiketoimintamalliin
- arvoketjuun

...sekä näiden **jatkuvaan kehittämiseen**.

Kaksoisolennaisuus

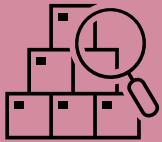
Organisaation **vaikutus ihmisiin ja ympäristöön** läpi arvoketjun

Yritykseen kohdistuvat riskit & mahdollisuudet ja niiden **taloudellinen vaikutus**

Olennaisten aiheiden määrittämisen vaiheet

Vaihe 1
Vaikutusten, riskien ja
mahdollisuuksien
kartoitus

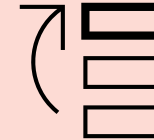
Vaihe 2
Sidosryhmien
osallistaminen

Vaihe 3
Vaikutusten arviointi
vakavuuden
(mittakaava, laajuus,
peruuttamattomuus)
ja todennäköisyyden
perusteella

Vaihe 4
Riskien ja
mahdollisuuksien
taloudellisten
vaikutusten arviointi

Vaihe 5
Ristiinanalyysi
ja priorisointi

**Vastuullisuus-
raportoinnin
olennaiset aiheet**

ESRS vaatimus: Sidosryhmien osallistaminen

ESRS kuvaus sidosryhmistä:

22. Sidosryhmillä tarkoitetaan niitä tahoja, jotka voivat vaikuttaa yritykseen tai joihin se voi vaikuttaa. Sidosryhmät jaetaan kahteen pääryhmään seuraavasti:

- a) **vaikutusten kohteena olevat sidosryhmät:** henkilöt tai ryhmät, joiden intresseihin vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa myönteisesti tai kielteisesti yrityksen toiminnot ja sen suorat ja välilliset liikesuhteet koko sen arvoketjussa; ja
- b) **kestävyyspalveluiden käyttäjät:** yleistä tarkoitusta palvelevan taloudellisen raportoinnin ensisijaiset käyttäjät (nykyiset ja mahdolliset sijoittajat, luotonantajat ja muut luottoa antavat tahot, mukaan lukien omaisuuden hoitajat, luottolaitokset ja vakuutusyritykset) sekä muut käyttäjät, mukaan lukien yrityksen liikekumppanit, ammattiliitot ja työmarkkinaosapuolet, kansalaisyhteiskunta ja kansalaisjärjestöt, hallitukset, analyytikot ja tutkijat.

Enactin kokemukset:

- Sidosryhmien määrittäminen ja riittävä osallistaminen. Esim. kestävyyspalveluiden käyttäjät ja erityisesti vaikutuksen kohteena olevat sidosryhmät ovat voineet jäänneet huomioimatta.
- Pääosin osallistettu sisäisiä sidosryhmiä työpajoin ja haastattelujen kautta.
- Yrityksen hallitusta osallistettu hyvin rajallisesti ja ei välttämättä edes tulosten validoinnissa.
- Ulkoisia sidosryhmiä osallistettu pääosin kyselyiden kautta.
- Varmentajat hyväksyneet, mutta peräänkuuluttaneet dialogin laajentamista.

ESRS vaatimus: Koko arvoketjun huomioiminen

ESRS kuvaus arvoketjusta:

Arvoketju käsittää toiminnat, resurssit ja suhteet, joita yritys käyttää ja joihin se tukeutuu tuotteidensa tai palvelujensa luomisessa suunnittelusta toimitukseen, kulutukseen ja käyttöään päättymiseen. Asiaankuuluvia toimintoja, resursseja ja suhteita ovat muun muassa

*i. ne, jotka kuuluvat **yrityksen omiin toimintoihin**, kuten henkilöresurssit;*

*ii. ne, jotka liittyvät **yrityksen toimitus-, markkinointi- ja jakelukanaviin**, kuten materiaalien ja palvelujen hankinta sekä tuotteiden ja palvelujen myynti ja toimitus; ja*

*iii. **rahoitusympäristö** ja maantieteelliset, geopoliittiset ja **sääntelyympäristöt**, joissa yritys toimii.*

Enactin kokemukset:

- Oman arvoketjun ymmärtäminen ja koko ketjun huomioiminen voi olla haastavaa.
- Kaikkea ei tarvitse kartoittaa vaan työssä voi keskittyä niihin osa-alueisiin, joissa vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet ovat todennäköisiä.
- Yrityksillä hyvä ymmärrys omasta toiminnasta ja sen vaikutuksista, ja melko hyvä ymmärrys arvoketjun loppupäästä.
- Arvoketjun alkupäästä yrityksillä on rajallisempi ymmärrys, ja monesti oletetaan, ettei ole tarvetta huomioida, koska asioihin ei ole mahdollista vaikuttaa.

Analyysiprosessi

ESRS kaksoisolennaisuusarviointista:

Vaikutuksen olennaisuuden ja taloudellisen olennaisuuden arvioinnit liittyvät toisiinsa, ja näiden kahden ulottuvuuden keskinäiset riippuvuussuhteet on otettava huomioon. Yleensä lähtökohtana on vaikutusten arviointi, vaikka voi olla myös olennaisia riskejä ja mahdollisuuksia, jotka eivät liity yrityksen vaikutuksiin. Kestävyys vaikutus voi olla alusta alkaen taloudellisesti olennainen tai siitä voi tulla taloudellisesti olennainen, kun sen voidaan kohtuudella odottaa vaikuttavan yrityksen taloudelliseen asemaan, taloudelliseen tulokseen, kassavirtoihin, rahoituksen saantiin tai pääomakustannuksiin lyhyellä, keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä. Vaikutukset otetaan niiden olennaisuusnäkökulmasta huomioon riippumatta siitä, ovatko ne taloudellisesti olennaisia vai eivät.

Enactin kokemukset:

- ESRS ei määrittele miten ja millä prosessilla DMA tulisi tehdä, joka antaa vapaudet yrityksille itse määritellä heille sopivin ja järkevin tapa.
- Yritykset ovat kehittäneet omia prosessejaan, käyttäneet konsultteja ja joissakin tapauksissa myös digitaalisia työkaluja apunaan.
- Koska CSRD, ESRS ja DMA ovat uusia käsitteitä ei vielä olla ymmärretty, miten prosessia voi optimoida ja viedä läpi pragmaattisesti →johtanut monimutkaisiin ja liian granulaarisiin analyysihin, joista ei ollut varsinaista hyötyä eikä vaikutuksia lopputulokseen.

ESRS vaatimus: Arviointi

ESRS vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arvioinnista:

Kielteisten vaikutusten olennaisuuden arvioinnissa hyödynnetään due diligence -prosessia joka on määritelty yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n ohjaavien periaatteiden kansainvälisissä välineissä sekä OECD:n toimintaohjeissa monikansallisille yrityksille. Tosiasiallisten kielteisten vaikutusten osalta **olennaisuus perustuu vaikutuksen vakavuuteen** (mittakaava, laajuus ja peruuttamattomuus) ja mahdollisten kielteisten vaikutusten osalta se perustuu **vaikutuksen vakavuuteen ja todennäköisyyteen**. Kun on kyse mahdollisesta kielteisestä ihmisoikeusvaikutuksesta, vaikutuksen vakavuus on ensisijainen sen todennäköisyyteen nähden. **Myönteisten vaikutusten** osalta olennaisuus perustuu seuraaviin seikkoihin: a) vaikutusten **mittakaava ja laaja-alaisuus** tosiasiallisten vaikutusten osalta; ja b) vaikutusten **mittakaava, laaja-alaisuus ja todennäköisyys** mahdollisten vaikutusten osalta.... **Riskien ja mahdollisuuksien** olennaisuutta arvioidaan sekä niiden esiintymisen **todennäköisyyden** että taloudellisten vaikutusten **mahdollisen suuruuden** perusteella.

Enactin kokemukset:

- Hyödynnetty, ja olemme suositelleet olemassa olevia riskienhallinnan arviointiasteikkoja.
- Vaikutusten arviointi haastaa vielä: vaikutukset tärkeä arvioida vaikutusten kohteena olevien – ei yrityksen – näkökulmasta!
- Lopputulos voi näyttää kummalliselta, jos arviointi tekee liian granulaarisesti ja työtä lähestyy vain matemaattisena harjoituksena. Numeeriset asteikot helpottavat arviointia, mutta tulisi aina tarkistaa että lopputulos on järkeenkäypä.
- Raja-arvot saa asettaa itse ja niiden asettamisessa näkyy suurta hajontaa, kaikki olennaista vs. erityisesti kaikki haitalliset vaikutukset minimoitu.
- Joskus myös aiheiden määrä on haluttu minimoida. Hyvä kuitenkin muistaa, että CSDDD:n myötä haitallisia vaikutuksia ei voi enää jättää raportoimatta.

Yhteenveto Enactin havainnoista ja kokemuksista 1/2

Osallistaminen

1 Johdon osallistuminen ja kiinnostus vielä rajallista → osallista johto

- Ei saatu kokonaiskuvaa eteenkään riskeistä ja mahdollisuuksista.
- DMA prosessia ei saatu osaksi yrityksen muita toimintoja ja liiketoimintamalleja.
- Selkeää CSRD/vastuullisuusambitiota ei asetettu, joka johtanut epäselvyyksiin ja vääränlaiseen priorisointiin.

2 Osallistujien osaaminen ollut vielä rajallista → varmista osaaminen ja osallista

- Vaikuttanut analyysiin, jossa esimerkiksi vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen aliarvioitu.

Prosessi, arviointi ja olennaiset aiheet

3 Prosessin laatiminen ja läpivienti vienyt paljon aikaa

- Juuttuminen epäolennaisiin yksityiskohtiin prosessin aikana, jotka eivät kuitenkaan vaikutta lopputulokseen.
- Prosessi työläs ja kallis.

4 Hyödynnä tuloksia liiketoimintamallin kehittämisessä

- Analyysissa ei keskitytty liiketoimintamallin arviointiin, eikä DMA:n tuloksia vielä käytetty liiketoimintamallin kehittämiseen.

5 Olennaisten aiheiden määrää rajattu minimiin

- Muista, että CSDDD edellyttää raportointia olennaisista negatiivisista vaikutuksista.
- Merkittäviä vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia ei huomioitu, joka on itsessään liiketoiminnalle riski.

Yhteenveto Enactin havainnoista ja kokemuksista 2/2

Positiivisia muutoksia

- 1 Vastuullisuutta tarkastellaan laaja-alaisesti, eikä fokuksessa vain ilmastomuutokseen liittyvät aiheet.
- 2 Yrityksillä uutta otetta vastuullisuusaiheiden ohjaamiseen: ESRS vaatii yrityksiltä, että heillä olisi strategiat, politiikat, tavoitteet ja tavoitearvot olennaisiin aiheisiin liittyen.
- 3 CSRD-vaatimusten takia ja prosessien kautta, osaaminen ja ymmärrys vastuullisuusaiheista kasvanut merkittävästi läpi organisaatioiden.
- 4 Osallistamisen kautta vastuu vastuullisuudesta laajentumassa myös merkittävästi vastuullisuustiimin ulkopuolelle.

Mahdollisuudet ja näkyvissä oleva kehitys

- Syventyminen arvoketjun eri osiin
- Sidosryhmien laajempi osallistaminen
- Osaamisen kasvaessa arvioinneista tulee totuudenmukaisempia
- Digitaalisten työkalujen käyttö yleistyy, mikä tukee prosessin läpiviemistä ja dokumentointia → mahdollistaa strategisempaa otetta DMA:n tekemiseen. Fokus siirtyy DMA prosessinjohtamisesta todelliseen muutosjohtamiseen.
- Sisäisten prosessin yhdistäminen ja synergioiden hyödyntäminen vahvistuu → sekä ERM että HRDD syöttävät DMA:han, ja nämä osaksi vuosikelloa.
- Vastuu vastuullisuudesta selkeentyy ja vastuu olennaisista kysymyksistä leviää suuremmalla ryhmälle mm. taloustiimistä, IT-tiimiin, johtoryhmiin ja hankintaosastoille.

Kun prosessit on paikoillaan, vastuut selkeytetty, ei jumiuduta epäolennaisiin yksityiskohtiin vaan voidaan **hyödyntää olennaisuusarviointi yrityksen kannalta kaikista järkevimmällä tavalla.**

Enact[®]

DMA 2.0

Yhteenveto ja viimeiset vinkit

Viimeiset vinkit DMA 2.0 tekemiseen

- 1. Laajempi sidosryhmien osallistaminen:** Ottakaa mukaan laajempi joukko sidosryhmiä, esim. sijoittajat, kansalaisjärjestöt, paikallisyhteisöt, sääntelyviranomaiset ja työntekijät, jotta varmistatte kattavamman käsityksen olennaisista vaikutuksista. Huomioikaa sidosryhmäkohtainen olennaisuus.
- 2. Arvoketjuanalyysi ja tulevat DD vaatimukset:** Arvioikaa olennaiset vaikutukset koko arvoketjussa ja valmistautukaa tuleviin DD-vaatimukseen (CSDDD).
- 3. Dynaaminen riskien ja mahdollisuuksien tunnistaminen:** Sisällyttäkää uusia riskejä ja mahdollisuuksia, jotka juontuvat ilmastonmuutoksesta, geopoliittisista muutoksista ja markkinoiden vaatimuksista.
- 4. Perehtykää tarkemmin riippuvuussuhteisiin ja erilaisiin pääomatyyppeihin sekä niiden taloudellisiin riskeihin ja mahdollisuuksiin.** (Esim. aineeton omaisuus, sosiaalinen pääoma, osaaminen)
- 5. Dokumentoikaa prosessi** ja sen vaiheet mahdollisimman tarkasti, jotta voitte hyödyntää tätä ja jatkokehittää jo tehtyä. Ei kehitetä pyörää uudelleen.
- 6. Validoikaa prosessi ja tulokset niin** hallituksen & johtoryhmän kuin auditoijien kanssa.
- 7. Varmistakaa, että teillä on oikea osaaminen** kun arvioitte yrityksenne olennaiset aiheet. Jos käytätte konsulttia, varmistakaa näiden syvälinen ymmärrys vastuullisuudesta sekä teidän yrityksen toiminnasta ja toimintaympäristöstä.

Nähdäkää DMA ja sen tulokset osana liiketoiminnan ja liiketoimintamallin kehitystä.

Viekkää/nostakaa nämä keskeiseksi osaksi yritystä ja sen johtamista.